

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Discursus Prædicabiles, Sive Viridarium Sacrarum
Concionum**

Paoletti, Agostino

Coloniae, 1677

Pars Prima. Paraclitus autem Spiritus Sanctus, &c.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-55660](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-55660)

perfecti, ille vos docebit omnia; ut omnis timor a vobis abigatur, & corda vestra aimentur, ac erigantur, Pater aeternus Spiritum Solatorem vobis amandavit, Non turbetur, ait Beatus Simon a Cal-

stolorum delictorum corda suspiris gratia, & oculos lacrymis inundantes videbat, Cetero- um dixisse, mentem expurgat, lacrymarum- tite; Misit enim vobis Spiritum paracletum. Cui- sit amor, etiam mulicem est, quia amor magis docet. Mox ergo, ut hodie dicit illi, in- magister capella Apollolis mulicem Paracleti- melos exquiritum, sonos suavisimos acta delicti- sumis odatis replentes insonuit. *Eximus est re- pente de caelo sonus: huc mulicem accinit Dicitur P. Augustinus; Et bene Spiritus paracletus a Christo discipulis promittitur, ut eos consolatur, ter- rer omnes tribulationes quas pro Christi et aut con- fessione possit.*

4. Vetum priusquam discursum aggrediamur, illud, quod narrat Plinius, & Diodorus, vos ad- monere non desinam. Nauta dum vaporem cer- nunt, qui postea migrat in ignem, serenitatem aetis, undarum pacationem, maris tranquillita- tatem augurantur; Dum ergo Spiritus Sanctus transformatus in figuram ignis: Ignis vibrante lumine, cur serenitatem vestrorum vulcum, tranquillitatem cordium, quietem attentionis non praedicam? vos devoti N. ne meum progno- sticum sit fallax agere, & incipio.

PARS PRIMA.

Paracletus autem Spiritus Sanctus, &c.

Quod Spiritus Sanctus appareret in forma linguarum Lingua figuram detulit; My- stericum non caret. Forlan se esse datorem facun- diae, is, qui mysteria fidei, ac excellentiam Dei depraedicant, denotare voluit: Venit, ait Salme- ton, in forma linguarum. Et docuit loqui Apostolos, Et praedicare magna Dei. Et D. Gregorius Papa: In linguarum specie solus Spiritus sanctus, quia ni- mirum, quos replevit, de se protinus loquentes facit. Et ille eruditus, ut sine illius virtute omnem linguam habuiticentem ostenderet, illius assisten- tiam sic postulans cecidit.

6. Patres Theologi, in divinis Spiritum San- ctum a Patre, & Filio per virtutem spirationem spirati docent. Ego hic an eadem virtus per- sona spirata reperitur? quare? Si vos argui- cums virtus spirativa dicat aliquam personam nem reperit in Patre, & Filio, que non hinc Spiritu Sancto, adeoque Spiritum Sanctum non esse aeque perfectum, ac Patrem & Filium quod tamen est falsum iuxta Theologiam Dicitur Arhanasii; Et in hac Trinitate nihil prius, aut posterius, nihil majus, aut minus, sed una una Persona coaeterna sunt, Et coequalis, dicitur, & deo que prout revera certissimum est, & a nemine negari potest, eandem virtutem in tribus per- sonis indivisum reperiri dicendum est. Num Pa- ter, & Filius, & dum Spiritus Sanctus per hanc virtutem producunt ad intra? scire vellem? Res- spondere poteritis potentiam, aut virtutem spir- rativam in prima & secunda persona esse acti- vum, in tertia passivum, prout de generatione, & respectu Patris, & Filii docent post D. Thomam ac Aegyptium plures: Ego nihilominus, quod prius- esto non speret ad intra, eum tamen paternum re- rare ad extra, in cordibus turbatis produco dicitur. In pectus afflicto causam solatorem, & cum id sit proprietas particularis Spiritus Sancti, & sic canit Ecclesia: Consolator optime, dolenti huius- animi, dulce refrigerium, in labore roboris, in agra temperies, in fletu solatium. Idem testatur Euse- bius Emiliensis, Salvatorem sic discipulis ebra- bitum suum desolatos alloquenteem introductis. Dolentis (inquit) quia non semper vobiscum corpore- liter maneo, & quia haec mea verba, mecum coram praesentiam subtrabo vobis, sed vobis coaeterni- quia mea vice. Et in meo nomine magis consolatur. Et Doct. sapiensiss. dicitur vobis. Ille vobis consolatur 7. Hebraeis annus quinquagesimus maximo in- bilo, ac gaudio universalis, ut e Levitico erant, tract.

B. Sim. de Mas. in ref. Diodor. Sic lib. 4. hystor.

Salm. arcl. 4. P. Greg. 11. Dicit. ca. 4.

Alb. Para- vinit in prafat. 1. 1.

Enstat. in Hom. 1. haad

Spiritus alme veni sine te non diceris unquam, Munera da lingua, qui das in munere linguas. Et ego errare me non credo, si ideò eum in forma compari ille linguarum dixerim, ut quot sunt flores terrae, quot frondes plantis, quot atomi ae- ri, quot arenae littori, quot guttae mari, quot stel- lae caelo, tot debere esse linguas, quae effectus in cordibus Apostolorum cautatos (quorum unus est, quod dum ob discellum magistri marent, ac desolati essent, cum proprium Spiritui S. sic consolari afflicto, & acerbitatem dolorum, corda humana mollia affligentium temperare) solatio affecti fuerint. Ulisses domo paternā abstru- tus, Penelopi dilectae suae consorti Demodo- cum musicum excellentissimum, ut cantus sua- vitate, & harmonia soni dolorem ex abitu amati mariti haustum leviret, reliquit. Eundem ob si- nem Agamemnon Clitemnestrae Democritum reliquit. Redemptor noster altra subiens Apo-

transfigebatur: Hinc cum annum jubilai, quo
 quiescebatur a laboribus, quo debita eluebantur,
 quo servi libertati reddebantur, vocabatur. Erant an
 nos solemnis, quo maximo festa & jubilos quos
 sicbant, vel agere poterant, instruebant. Sed cur
 hinc quinquagenarius sic erat privilegiatus?
 Beda respondet, numerum quinquagenarium, qui
 numero septenario septies aucto constat, Spi-
 ritus S. consecratum, qui in Scripturis factis dici-
 tur *septiformis*, quia septem sunt eius dona, quae
 Apollolis, ac fidelibus elargitur. *Tu septiformis*
emmaris, vel *Da tuis fidelibus in te conspicientibus sa-*
ptem septenariis. Ergo an quinquagesimo exul-
 tate, ut quiescere, gaudere in ordine ad num. septen-
 narium nil aliud est, quam figuratè docere vel-
 le, si Spiritus septiformi nos omne recipere bonū,
 nos in mactores in quibus, labores in quietem,
 amittuntur in dulcedinem, afflictiones in sola-
 minam, dum in cetera languida roborat, corda affli-
 ctionibus exhausta restaurat, verti. Audite Beda.
Quinquagesimus an. in lege tubileus appellari ius-
titus, in quo populus ab omni operatione quiescere
 iuramentum debita laxarentur, servi liberi redirent,
 vacuus usus in mioribus solent, ac laudibus divinis
 emendatior ceteris existeret. Unde bene *quisque* Spiritus
 gratia *septiformis* à Propbeta *Isaia* describitur, quia
 numerus per eius inspiratione ad requiem perventur,
laxanda est, quia Spiritus S. non solum in futuro per-
 fectum, sed in presenti maxime iustus quiete erubuit,
 cum esset *mentes caelestis igne charitatis accendit*.
 Magnas vates Dei, ac Israelis Rex David
 oculis in caelum conjecit, creatorem omnium
 alio quens, sic dicebat: *Anima mea sicut terra sine*
aqua, sicut anima sine rore spiritus caelestis, velut
 terra est, quae ardore solis languens, & crudeli
 ardore ambusta in sinu suo pulverem, imò cineres
 efficitur, ardorem solis monstrat, cernitur. Viat or
 nec agens plantas aduri sentit, radii illi, qui vultū
 effundunt, sunt suspicia, quae in visceribus aridis,
 quae in inelentia caeli deplorant, quod nihil
 se credere demonstrat, emittit, plantae moriuntur,
 herbae languent, flores in gremio caulis ma-
 rorantur gemunt, & illis aperturis quasi tot ori-
 bus succentium pluviam à caelo, ut visitatione
 aquae significati, solari, ac restaurati valeant, flagi-
 tate videatur. Sed si caelum afflictis, & iustis eius
 quereis moveatur, ac utram nubis largā manu
 pluviam desiderarum in eos effundant, plantas
 revivescere, herbas reviviscere, flores frontē ex-
 portet, agros exultare, ac terram resumpto vi-
 gore vitali suspitia in respiraciones mutare vide-
 bitis. Animi, quae non est inuigata rore, & pluvia

Spiritus S., terra arida, & sicca dici potest: *Anima*
mea sicut terra sine aqua tibi afflictis, & desolata
 est, nec flores virtutum, nec fructus operationū
 bonarum producit, & ardens pra' ardore concu-
 pifcentiarum languere cernitur; sed si postea a-
 qua gratia à caelesti spiritu irrigetur, revivifca-
 restatur, ac consolatur. *Sterilis*, verba mei Ar-
 chiepiscopi Valentini. *Et arida, hispidus deserto*
similis est omnis anima, quam tuus, Domine, non
rorat spiritus; Nullos virtutum germinat affectus,
 nullos bonorum operum producit fructus; caelestium
 gaudiorum fovenditate non vivit, spiritualium de-
 sideriorū germinis non vernat, sed veluti arida ter-
 ra, vacua germinis fordes. *Et vertitur in saljuginē*.
 9. Ego si Spiritus S. unicum solam guttam cæ-
 cæ illi abyfso inferni effunderet, eam sufficien-
 te in fore omnibus illis desolatis animabus sola-
 dis certo credo. Inter has degens dives Epulo, dū
 oculos in caelum conjecit, & Abraham sinu me-
 dicum Lazarum exceptum confpexit, hanc gra-
 tiam ab Abrahamo petere est ausus, ut Lazarum
 ad se ablegaret; qui digito aquis intincto unicā
 guttulam linguae instillaret, certo certius unicā
 guttā omnes ardores, quibus urebatur, restin-
 guendos, ac incredibilem, & inexplicabilem la-
 titiam per hoc sibi afferendam credebat: *Mitte*
Lazarum, ut instingat extremam digiti in aquam,
Et refrigeret linguam meam.
 Una gutta aquae incendium infernale extin-
 guere valeat? una stilla ex digiti extremo decidēs
 miseriarū abyfso immensae solando sufficiens sit?
 Annon major dolor ex hoc ei obvenire posset?
 quis aquā injectā *Ethrae* flammis augeri nescit?
 cur non potius cataractas caeli, vel maria, aut
 flumina sibi affundj rogat? magna res auditores,
 ille, qui vivens fuit inlaniabilis, ac prodigus, pos-
 tea adeo parcus fit, ut guttā contentetur? quis
 illum digitem ab Epulone rogatum, figuram
 Spiritus S. esse ignorat? *dextera Dei tu digiti us*. U-
 nicam solam guttam flagitabat, qui maximum
 solamen Spiritus S. illis poenis refrigerandis su-
 peras undare sciebat. Veritatem hanc Baradius
 confirmat: *Appellamus Spiritum S. dextera Dei di-*
gitum: *Habet digitus hoc caelesti aqua intinctus*
vim ad consolandum maximam.
 10. Et quia paracletus, teste Divo Gregorio
 Advocatū significat: *Græca locutione paracletus,*
latina advocatus dicitur, vel consolator, ut magis
 consoleretur, ac magis necessitatibus protegat of-
 ficiū advocati assumit. S. Vates Elias in impios
 illos idololatrias, qui aras Dei destruxerant, ac
 sanctos Pio phetas occiderant irā exaltuabat

Pf. 142.
 B. Thom. &
 Vill. cons.
 1. de Spir.
 Sancti fol.
 224. col. 1.
 D. Luc.
 c. 16.
 In Hym-
 no.
 Sebast.
 Bar. 4. l.
 4. cap. 7.
 D. Greg. in
 c. 14.
 D. lo. in
 cat.
 D. Tho.
 H a
 Hinc

Handwritten notes in the right margin, including the word "Lazarus" and other illegible scribbles.

Hinc exclamando se nec tantum scelus vindicatum protestabatur: Zelozelatus sum pro Domino Deo exercituum Et dum bile vincitur, illico ventum suavem respirantem, qui eum solabatur, qui iram temperabat, bilem mitigabat, experitur. Et ecce sibilus aura tenuis. Quis ille est ventus, qui ad leniter vultui Eliz afflatus: Annon melior fuisset ventus furens, qui eum perterruisset? non magis conducebat temperatus, dulcis, quia iratum illum, ne vindictam lumeret lenire, ac sic flere voluit. Et hic ventus fuit Spiritus Sanctus, qui praeceptorem agens Eliz, clementiam, ac tolerantiam in supportandis noxis populi, cujus advocatum agere eum defendendo a furore indignabundi Eliz videbatur, docere voluit. *Eliz zelanti, & indignanti idololatriis, operantique eorum necem, & excidium, apparuit Spiritus Sanctus in vento, & aurâ, ut vehementi, sed leni, ut ejus indignationem & zelum nimium leniret, eumque Spiritum patientia doceret, & mansuetudinis.*

11. Tres Angeli ad domum Abrahami appulerunt: Apparuerunt ei tres viri, vel erant tres personae in divinis, vel eas representabant: hinc bonus Patriarcha: Tres viri. En Trinitatem personarum; Et unum adoravit. En unitatem essentiae ac unum solum Deum. Sic S. P. Augustinus: Abraham tribus occurrit, & unum adoravit, tria unitas, una trinitas. In hoc quod tres vidit Trinitatem personarum intellexit, quod autem quasi unum adora vit, unum Deum in tribus personis esse cognovit. Abeunt ad domum Loth perrecturi, & duos solum illuc pervenisse reperio: Venerunt duo Angeli Sodomam, duos solum duo: si tres simul e domo Abrahami discesserint, quomodo duae solum personae in forma Angelorum ad Lothum veniunt? Et altera ubi mansit? dicite Auditores quam remansisse censetis? tertiam, quae tertiam personam, Spiritum nempe Sanctum representabat. Nunc cur erat in domo Abraham, & non comparet in domo Loth? Annon hic aequae ac ille justus erat, in domo Abraham gratiae conferendae erant, Abrahamo ac Sara conjugibus decrepitis filius dandus erat: Sara uxor tua paries tibi filium. Ergo sine me nil agi potest ait Spiritus Sanctus: verum quia in domo Loth urbis poena decernenda erat: Delebimus locum istum. Tertia emanet persona, ac si diceret: quia jam decreta est, nec remedium adest, ad minus abesse volo, ne ad eam concurrisse dicar. Venerunt Angeli duo Sodomam: Cum tres apperissent Angeli Abraham: de remedio circumatum egerunt, cum vero ex Mâ-Sâr prop. bra in Sodomam proficiscerentur ad eam puniendam, 1. fol. 842. Ergo ne consumenda progredietur tibi tertius An-

gelus, qui tertiam personam Trinitatis representabat, desuit: Adfuit tamen domo de salutis, & com in Pentapolim agebatur, ut nobis daretur unigenitum benignitas in nos, qua tribuitur Spiritus S. in unum est paracletus, id est advocatus, & consolator noster. 2. Quoad secundum effectum, qui est completio operum imperfectorum, Apollonia Chilo non in omni illa doctrina, quae ad eorum officium necessaria erat, imbutus fuerat. Sic Theophylactus: Spiritus S. & docuit, & commemoravit, docuit quidem quaevis: non dicitur ei Christus, tanquam non valentibus portare: commemoravit vero, quaevis Dominus dixerat, sed memoravit causa, vel intellectus raritate, committens memoria nequiverunt. Ut ergo in omnibus lectis proficerentur: Docetis vos omnia. Ille ad eos est missus Ira Beatus Thomas Villanovanus: Venti Spiritus Sanctus, ut videlicet opera, qua Christus in mundo inchoavit, sua virtute consummaret, & hoc solum in operibus naturae, sed & gratiae, ac gloriae manifestum evadit.

11. Omnia opera creatiois ut bona, & perfecta à supremo officio approbata fuerunt. Hinc de luce dixit Moyses: Vidit Deus lucem, quod esset bona. De aquis: Congregationes aquarum appellavit maria, & vidit Deus, quod esset bonum. De herbis floribus, ac plantis: protulit terra herbam viventem, & vidit Deus quod esset bonum. De sole & luna: Fiant luminaria magna in firmamento caeli, & vidit Deus, quod esset bonum. De arboribus, quibus, qui ex aquis prodierant: Producat aquae fructum, & vidit Deus, quod esset bonum. De hominibus: Creavit Deus hominem, & vidit Deus quod esset bonum. Per omnes res creatas discurre, & invenietis, quod vidit Deus, quod esset bona. Igitur perfectissimum sunt caeli, & omnis ornatus eorum. Solum hominum eulogium à Deo non datum; alia excellentia non nominatur, nisi quod praeditus fuerit antea invente: Et factus est homo in animâ vivente. Ergo quod homini defuerit, ut à divina majestate videtur perfectus non fuerit approbatus scite velim. De cretum circa ejus formationem in sospitio cordis storio factum audite. Faciamus hominem ad imaginem & similitudinem nostram. Quas perfectiores, utcumque imaginis, in qua consistebat: dona a naturalitate pinatur Abuleis, & alterâ similitudinis, haec dona gratuita homo habuit. Nunc ad Adam utraq; perfectione stam habentem misit dicitur Moyses eum solum imaginem, habuisse ait: Creavit Deus hominem ad imaginem suam, ad imaginem Dei creavit illum. Id roborat & celestificas. Deus creavit de terra hominem, & secundum imaginem suam

Corn. à Lap. in ad. Apost.

Gen. 1. 18. In 3. Ref. 1. noct. Dom. Quinq.

D. P. Aug. Tho. Angelicus in catena. Graec. D. Greg. hom. 18. in Evang.

Gen. 1. 18.

Franc. La. bati 2. verb. Spir. Sâr. prop. bra in Sodomam proficiscerentur ad eam puniendam, 1. fol. 842.

quid sit iste digitus, tunc virtutis, qui demonem expellere possit, ait: si in Spiritu Dei, hunc digitum Dei Matthaeus Spiritum vocat. Virtuti Spiritus Sancti hoc portentum tribui voluit.

16. Idem operum gratiae perfectio attribuitur. Si per impossibile humanitas aliqua individua subsistentia careret, an illa foret perfecta, vel imperfecta? Absque dubio cum personalitas sit ultimum complementum, natura imperfecta foret; ergo si subsistentia abset, ultimo complemento careret, & imperfecta esset. Hic humanitatem Christi, cum cauent personalitate propria, imperfectam fuisse objicere poteritis. Sed id nego, quia est propria non habuerit, tamen in personalitate Verbi, quae fuit perfectissima, subsistit. Humanitas ergo sacratissima Christi non a se, sed ab alio ultimam perfectionem habuit. Sed a quo? si terminatur loquamur a suppositalitate Verbi, si efficiatur, cito omnes tres personae concurrerent, particulariter tamen Spiritus Sancto illa perfectio tribuitur. Id Archangelus expressit: Spiritus Sanctus super venit in te. Et quod enim in ea natus est de Spiritu Sancto est. Huic opinioni quidam modernus Theologus subleci. S. Matthaei: Voce Gabrielis incarnatio Verbi Spiritus Sancti virtute perficitur; quia licet humanitas Christi non habeat propriam personalitatem, succedit tamen illi subsistentia Verbi, unde ille homo, qui si haberet propriam personalitatem, tantum esset homo, nunc est homo, & Deus. Ergo proprium est Spiritus Sancti, rem quam in venit perficere.

17. Rupertus Abbas: cum omnes Patrem, & Filium etiam sanctum esse sciamus, nihilominus cur Spiritus Sanctus solus vocetur sanctus, ita ut hic titulus, & honor sanctitatis soli tertiae personae attribui videatur, indagat, & causam dat, quia animae nostrae in ordine gratiae complemur, ut ergo hanc perfectionem a Spiritu Sancto nos recipere denoteret, ideo et eulogium sanctitatis datur, & Spiritus Sanctus vocatur. Audite Abbatem: Quare aliquis dicitur Pater Spiritus, & Filius Spiritus, & Pater Sanctus, & Filius sanctus sit, quam ob causam vocabulum hoc, quod est Spiritus sanctus, proprium adscribitur personae huic, & sola hac persona sic vocari debuit: ad haec inquam, nimirum quia sola persona huius operatio non aliam nisi sanctificatio est: & quia Deus, omne quod factum est per Filium fecit, & omne quod factum est per Spiritum sanctificavit. Vocatur ergo Spiritus S. quia sanctificando animas nostras, quae alias in ordine gratiae imperfectae forent gratiam ad extra spirat.

18. Sanctus Pater Augustinus dubium movet, eccur

quid sit iste digitus, tunc virtutis, qui demonem expellere possit, ait: si in Spiritu Dei, hunc digitum Dei Matthaeus Spiritum vocat. Virtuti Spiritus Sancti hoc portentum tribui voluit.

16. Idem operum gratiae perfectio attribuitur. Si per impossibile humanitas aliqua individua subsistentia careret, an illa foret perfecta, vel imperfecta? Absque dubio cum personalitas sit ultimum complementum, natura imperfecta foret; ergo si subsistentia abset, ultimo complemento careret, & imperfecta esset. Hic humanitatem Christi, cum cauent personalitate propria, imperfectam fuisse objicere poteritis. Sed id nego, quia est propria non habuerit, tamen in personalitate Verbi, quae fuit perfectissima, subsistit. Humanitas ergo sacratissima Christi non a se, sed ab alio ultimam perfectionem habuit. Sed a quo? si terminatur loquamur a suppositalitate Verbi, si efficiatur, cito omnes tres personae concurrerent, particulariter tamen Spiritus Sancto illa perfectio tribuitur. Id Archangelus expressit: Spiritus Sanctus super venit in te. Et quod enim in ea natus est de Spiritu Sancto est. Huic opinioni quidam modernus Theologus subleci. S. Matthaei: Voce Gabrielis incarnatio Verbi Spiritus Sancti virtute perficitur; quia licet humanitas Christi non habeat propriam personalitatem, succedit tamen illi subsistentia Verbi, unde ille homo, qui si haberet propriam personalitatem, tantum esset homo, nunc est homo, & Deus. Ergo proprium est Spiritus Sancti, rem quam in venit perficere.

17. Rupertus Abbas: cum omnes Patrem, & Filium etiam sanctum esse sciamus, nihilominus cur Spiritus Sanctus solus vocetur sanctus, ita ut hic titulus, & honor sanctitatis soli tertiae personae attribui videatur, indagat, & causam dat, quia animae nostrae in ordine gratiae complemur, ut ergo hanc perfectionem a Spiritu Sancto nos recipere denoteret, ideo et eulogium sanctitatis datur, & Spiritus Sanctus vocatur. Audite Abbatem: Quare aliquis dicitur Pater Spiritus, & Filius Spiritus, & Pater Sanctus, & Filius sanctus sit, quam ob causam vocabulum hoc, quod est Spiritus sanctus, proprium adscribitur personae huic, & sola hac persona sic vocari debuit: ad haec inquam, nimirum quia sola persona huius operatio non aliam nisi sanctificatio est: & quia Deus, omne quod factum est per Filium fecit, & omne quod factum est per Spiritum sanctificavit. Vocatur ergo Spiritus S. quia sanctificando animas nostras, quae alias in ordine gratiae imperfectae forent gratiam ad extra spirat.

18. Sanctus Pater Augustinus dubium movet, eccur

S. Lucas cap. 1. S. Matthaei cap. 1. S. Matthei: Voce Gabrielis incarnatio Verbi Spiritus Sancti virtute perficitur; quia licet humanitas Christi non habeat propriam personalitatem, succedit tamen illi subsistentia Verbi, unde ille homo, qui si haberet propriam personalitatem, tantum esset homo, nunc est homo, & Deus. Ergo proprium est Spiritus Sancti, rem quam in venit perficere.

Rap. Ab. lib. 1. de gloria, & honor. filii hominis.

Handwritten notes in the right margin, including the word "diab" and other illegible characters.

62

ecur Christus, dum auctoritatem operandi; & miracula patrandi ante Pentecosten dedit; dum dixit: Accipite Spiritum sanctum, & quorum remiseritis peccata &c. etiam eandem potestatem facta Pentecosten die per Spiritum coelestem rursus date voluerit: Quare cur Christus dederit hunc Spiritum sanctum, semel in terra ante Ascensionem, & semel de caelo post Ascensionem. Sanctus Gregorius respondet, quia duo sunt praecepta charitatis, quorum unum amorem erga Deum, alterum amorem erga proximum spectat. Ante Ascensionem ergo Spiritum, ut proximum, post Ascensionem vero eundem ut Deum diligere nos donavit? Duo sunt praecepta charitatis, videlicet Dei, & proximi: in terra datur Spiritus, ut diligatur proximus, ex caelo datur Spiritus, ut diligatur Deus. Divus Joan. Chrysostomus nonnullorum opinionem dum insulavit, cum ante Ascensionem non dedisset Spiritum sanctum, sed solum os disposuisse ad eundem in die Pentecosten recipiendum affert. Quidam dicunt quod Christus non dedit eis Spiritum sanctum, sed preparavit eos ad actionem futuram in Pentecoste. Ipse Divus Chrysostomus subdit: Spiritus S. datus fuit discipulis non communitur ad omnia, sed ad aliquem effectum, scilicet ad dimittendum peccata. Sed unus modestus ad propositum meum, utrobique a Chrysostomo datam fuisse virtutem patrandi miracula, verum ante Ascensionem in actu primo, in die Pentecosten vero in actu secundo, quae situm diluit.

S. Ioan. cap. 20.
S. August. apud Dionys. Carib. in cap. 20. in Ioan. an. 7. fol. 380. lit. A.
D. Greg. in Car. D. Thom. in cap. 9. D. Ioan. fol. 175. col. 1.
D. Ioan. Chrysost. apud D. Thom. in cap. 20. Ioan. lect. 4.
Idem ibid.
Cornel. à Lapid. in acta Apost. fol. 85. Suar. in Met. Tom. 2. disp. 43. sect. 5. m. 6.

Cum potestatem prius accepissent Apostoli in actu primo, non congruebat eos hac potestate uti in actu secundo, antequam ipsi Spiritus sancti plenitudinem accepissent in die Pentecosten. Nunc quis apud Metaphysicos, actum primum saltem comparative dicere imperfectionem, cum ei desit actio, terminus, vel effectus productus, nescit dicere: ergo Apostolos ante Ascensionem accepisse Spiritum sanctum, hoc est, virtutem faciendi miracula in actu primo, est dicere nos eam recepisse modo imperfecto, sed die Pentecosten Spiritum sanctum obtinuerunt in actu secundo, hoc est, perfectissimo modo, sicut eam reducere ad actum, & producere effectus prodigiosos quotiescunque ac qualiter libuerit, possint.

19. Idem Spiritus dum super Apostolos in forma linguarum sedit, denotare voluit. Lingua figuram detulit. Ut eum eo modo perfectis Apostolos, quo usque suos informes partus lingua perficit, actiones formandas docet, motus animat, sciamus: *Ut perficias*; id aliter sanando expressit.

Vrja novum ferit lambendo fingere satum Paulum, & formam, qui dicitur datus.
Nunc audientes nonne expectatis, ut & illius opera gloriz. quibus calicula fructum, complere demonstretis? Theologus non beatitudinis actu intellectus, vel voluntatis, hoc est, non beatitudo sit beatus, quatenus intellectus Deum videt, vel quatenus voluntate eum amat, inquit Doctor Angelicus auctoritas Divi Joannis: *Hec est vita aeterna, ut cognoscatur te curam Deum.* Quae cognitio est actus intellectus, beatitudinem in intellectu sitam autem. Verum Scotus, & Egidius, Gerardus, ac alii doctrinae divi Patris Augustini accipientes, ubi ait: *Fructum cognitis, in quibus voluntas propter se ipsam delectata consequitur.* Cum huius delectationis, sicut & amantissimum quo non potest esse finitio, sit actus voluntatis, in contrariam opinionem abeunt. Verum tamen non illos alios diligere, aut beatitudinem initiare, vel praesupponere consistit in intellectu, eum docet Philosophus: *Nihil volutum quin praecognitum.* Et nihil est voluntatis, quod non fuerit in intellectu: ac in voluntate, complectere, terminare, & formatum alterant. Secundum hoc ergo, si beatus solo intellectu Deum intueretur, & per impossibile eum non amaret, cum complemento beatitudinis, quod est quietati, delectati amando Deum solum, imperfecit beatus esset. In actu ergo voluntatis amore consistit, complementum beatitudinis perfectae consistere evidens est. Hec ergo, & doctrinae Theologicae cum sit ventissima, advertendum est, omne bonum a nobis possessum, a Deo nobis communitur: *Omne sufficiens in nostris a Deo est.* Exempli causa: si creatura esset omnipotens, a Patre, illud attributum convenit, omnipotentia communicata diceretur; si in aliqua creatura reperiretur scientia, vel sapientia, a Verbo, cui illa attribuitur, data colligeretur. Eodem modo amorem, qui est Spiritus sancti attributum, ab eo operari voluntati participatum in eaque vel proprio throno residere, dici potest. Hinc Patres laborant: *Vnde nobis tantus amor, quo tantum Resurrexerem amare valeamus Spiritus sancti illum praesentis nostri.* Ergo si perfecta fruimus, & complementum beatitudinis consistat in amore, & tunc voluntas recipiat a tertia persona, illam esse complementum, & perfectionem operum glorie concludamus. Hanc doctrinam tenet, & excelsissimus Beda: *Ad visionem incommutabilis certitudo, nisi per Spiritus sancti donum pertinetur.*
20. Merito ergo a sancto Athanasio titulo in

gilli decoratur: Spiritus sanctus sigillum est, quia complementum operum est. Unde dum opus completum est, operam esse sigillatam dicere solentis, ad significandum, Spiritum sanctum omnium operum Dei, naturae, gratiae, & gloriae complementum esse: Sigillum, verba sunt ejusdem sancti operis perfectionem. Et ultimam manum imprimi. Patet. Et Verbum opifices sunt omnium verum, omnia enim per verbum facta sunt. Et sic per factum est nihil: tantorum opificum sigillum est Spiritus sanctus, cuius est. Et perfectionem, et per hunc ad Dei rebus creatis imprimere. Et hoc huius patris sigillum sit, & quieto.

ALTERA PARS.

Non turbatur cor vestrum, neque formidet. 11. Apostoli et meticulosi, ac pusillanimitibus in a Spiritu sancto animati, & excitati fuerunt, ac in exercitum formidabilem generosorum militum transformati, ut per omnes regiones orbis fidem Christi praedicantes, nec per capillum minas, ac contradictiones Tyrannorum curarent. Hinc effectum Spiritus sancti Vates Ezechiel, dum a Deo in campum ossium mortuorum, & exarificationem plenum abductus ossibus praedicans. *Ossa arida, audite verbum Domini, praevidi, ac praedixit. Dein oculis in caelum coniectis, venit, ut statum suo illa ossa afflarent, praecipit. A quatuor ventis veni Spiritus, et in ossa super infusos istos, et reviviscant, et illic ventus adit, qui in spiritum vitale mutatus, tantum valuit, ut ossa moverentur, surgerent, & sibi invicem se conecterent, pes querebat genu, manus accedebat brachio, brachium jungebat se humero, os illud in loco suo se silit, carnes circumdantur, pellis superinducitur, spiritus abditos sinus penetra, & cordis intima illico calefacit, sanguinem in venis movet, arterias ad vitam revocat, humores temperat, & in nervis motum excitando, in pedes illa viva cadavera se erigunt, ac exercitum horrendum formant. Steteruntque super pedes, *quis exercitus grandis nimis valde*; sed illa cadavera viva quomodo vocat exercitum: si illi non credimus, hic et militibus, ac phalangibus armatis constatur: *Ut autem exercitus dicatur, opus est magno militum numero.* Quomodo ergo ait Propheta: *Exercitus grandis nimis valde* si antea miseræ erant exuviae carcerum exercituum quomodo nunc sunt armati milites Martis? & hi sunt effectus spiritus sancti, qui meticulosos, et in morem in auda-*

ciam, debilitatem in robur, ac tumulum mortis in campum Martis mutat. Id testatur divus Ambrosius: *A quatuor ventis veni Spiritus. Per hunc Spiritum intelligebat Spiritum sanctum.* Et ex plicatoribus vilibus Apolloni in cohortem insuperabilem, & gloriosam sunt mutati. Hæc vera interpretatio est Ezechielis juxta Joannem Lopez: *Anno ossa nimis arida, post exercitus grandis valde, quia ingressus est in ea spiritus. Hac enim opera sunt extensa quid restat acies: a quatuor ventis veniret Spiritus, qui ossa arida in exercitum magnum converteret, quo mundus iste rebellis expugnaretur, & qui in suum principem impie conjuraverat, huius exercitus potentia a nudo subiceretur. Spiritus bellicosus, qui exigua manu duodecim Discipulorum interitum formidabilem non minus, quam numerosum exercitum religionis Christianæ hostem subegit, ac prostravit.*

Act. 2.

12. Non casu: sed optimâ similitudine Spiritus sanctus vento comparatur: *Tanquam adveniens Spiritus vehementis*, quia effectus similes, quos ventus visceribus terræ conclusus, subitè operatur, producit. Dum ventus suam libertatem carceri subducere, & exire aicitur, quandoque tanto impetu, ac furore perfrumpit, ut ad illum motum provinciæ, ac regna horetat, planities amplæ ad tantam vim vacillent, ac terra sua antiquæ, & immobilis firmitatis oblitæ, excessivo metæ percussa fluctuac, & perturbata mutare locum, & fugâ sibi consulere velle videtur. Montes qui altam frontem erigunt, ut eam stellis coronent, aut in lateribus rumpuntur, aut depressi ruunt. Civitates superbae, quæ eminentiâ edificiorum sublimitatem nubium æquare videbantur, ruinâ minantur inflat arcium ruinofarum, in montes confusos petrarum fractarum, ac lapidum filiorum transformantur. In hoc Spiritus S. vento similis est, & tunc vel maxime, quando cordibus Apostolorum abditos effectus miris ac stupendos causabat. Superbi Tyranni subjugabantur, carnifices tremebant, idola distingebantur, & ruebant, demones fugiebant, infernus confundebatur, gentiliū pessimi ad fidem Catholice convertebantur; & dum incolæ Apostolorum sequelæ asseribebantur, civitates desolatæ manebant. Ad fragorem vocū Apostolicarum non ædificia sumptuosiora, non fabricæ superbiotes, sed fertata capita Imperatorum, ac aliorum magnatum orbis vacillabant. Hi non poterant resistere vi factorum Dominorum, & illi ob violentiam regionum ruebant, *tangunt adveniens Spiritus vehementis.* Hinc Doctor Angelicus de hoc vento rapido, ac furioso in cordi-

Act. 2. post. cap. 2. cordi-

Ambr. lib. 3. de Spiritu S.

Joan. Lopez. Episc. Monopolit. Tom. 4. Annot. in die Pent. fol. 357. col. 2.

